

UZASADNIENIE

M. J. Skup został obwiniony o to, że w dniu 9 października 2020 r. w pisemnych wyjaśnieniach przesłanych do siedziby Straży Miejskiej na ul. (...) w W., będąc użytkownikiem pojazdu marki S. o numerze rejestracyjnym (...), wbrew obowiązkowi nie wskazał na żądanie uprawnionego organu osoby, której powierzył pojazd do kierowania lub używania w dniu 23.06.2020 r., w/w pojazd został zatrzymany w odległości mniejszej niż 10 metrów od przejścia dla pieszych, **tj. o wykroczenie z art. 96 § 3 Kodeksu Wykroczeń w związku z art. 78 ust. 4 i 5 Ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. Nr 58 poz. 515 z późn. zm.)**

Obwiniony na rozprawie nie przyznał się do winy, wyjaśnił, iż w piśmie do Straży Miejskiej powołał się na przepisy k.p.k., dotyczące narażenia siebie bądź osoby bliskiej „na odpowiedzialność karną, to znaczy wykroczeniową stosowaną analogicznie”. Straż Miejska nie wszczęła osobnego postępowania z tytułu uznania go za winnego niewskazania kierowcy, lecz od razu skierowała wniosek do Sądu, tym samym pozbawiając go możliwości złożenia wyjaśnień (k. 34).

Dowody nieosobowe (notatki urzędowe k. 3, zdjęcie k. 1v, informacja k. 7) nie wzbudziły wątpliwości Sądu, obwiniony również nie kwestionował ich prawdziwości.

Sąd nie podzielił przekonania obwinionego, iż nie ponosi on odpowiedzialności za wykroczenie z art. 96 § 3 k.w.

Zgodnie z dyspozycją **art. 96 § 3 k.w.** - karze za wykroczenie podlega ten, kto podlega, kto wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, jest to kara grzywny przewidziana w § 1 tego przepisu.

Stosownie do treści:

- **art. 175 § 1 k.p.k.** - oskarżony ma prawo składać wyjaśnienia; może jednak bez podania powodów odmówić odpowiedzi na poszczególne pytania lub odmówić składania wyjaśnień,

- **art. 182 § 1 k.p.k.** - osoba najbliższa dla oskarżonego może odmówić zeznań,

- **art. 183 § 1 k.p.k.** stanowi, iż świadek może uchylić się od odpowiedzi na pytanie, jeżeli udzielenie odpowiedzi mogłoby narazić jego lub osobę dla niego najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Przepisy te stosuje się odpowiednio w postępowaniu w sprawach o wykroczenia (art. 20 § 3 k.p.w. oraz art. 41 § 1 k.p.w).

Zdaniem Sądu, **bezsprzeczne jest, iż M. J. Skup wyczerpał znamiona zarzucanego mu wykroczenia.** W terminie wskazanym przez Straż Miejską w wezwaniu odebranym w dniu 05 października 2020 r. (wezwanie k. 8, zpo k. 8a) nadesłał pismo, w którym powołując się na art. 175 k.p.k. i art. 182 k.p.k. odmówił udzielenia informacji, komu powierzył pojazd do użytkowania w dniu 23 czerwca 2020 r. Pismo wpłynęło do Straży Miejskiej w dniu 09 października 2021 r. (k. 9).

Następnie - wbrew twierdzeniu obwinionego na rozprawie – mimo iż osobiście odebrał wezwanie do złożenia wyjaśnień w charakterze podejrzanego w sprawie niewskazania na żądanie uprawnionego organu użytkownika pojazdu nie stawiał się do siedziby Straży Miejskiej (wezwanie k. 10, zpo k. 10v).

Obowiązek z art. 96 § 3 k.w. ma charakter bezwzględny. Nie jest możliwe uchylenie się od niego z powodu narażenia siebie lub też swoich najbliższych na odpowiedzialność wykroczeniową. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem Sądu Najwyższego (uchwała z 30 listopada 2004r., sygn. akt I KZP

26/04 -OSNKW nr 11-12/2004, poz. 102): „(...) odpowiednie stosowanie - z mocy art. 41 § 1 k.p.w. - w postępowaniu w sprawach o wykroczenia **art. 183 § 1 k.p.k.**, w jego brzmieniu od dnia 1 lipca 2003 r., nie oznacza, aby osoba przesłuchiwana w charakterze świadka w sprawie o wykroczenie mogła odmówić odpowiedzi na pytanie także wtedy, gdy odpowiedź taka narażałaby osobę jej najbliższą na odpowiedzialność za wykroczenie. Może to uczynić jedynie wówczas, gdy odpowiedź ta mogłaby narazić osobę dla świadka najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. W konsekwencji, także osoba rozpytywana w sposób pozaprocesowy przez uprawniony organ, żądający od niej informacji, którą z mocy przepisu szczególnego ma obowiązek przekazać temu organowi, może odmówić udzielenia odpowiedzi, czyli nie udzielić określonej wiadomości, tylko wówczas, gdy owa odpowiedź (informacja) mogłaby narazić osobę jej najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, a nie za wykroczenie. Ustawodawca dopuszcza zatem możliwość postawienia świadka w sytuacji konfliktowej, tak w postępowaniu karnym, jak i w innym postępowaniu, w którym art. 183 § 1 k.p.k. ma zastosowanie, w tym i w sprawach o wykroczenia. Uznaje jednak, że ze względu na wagę wykroczeń nie jest to konflikt na tyle istotny, aby zasługiwał na potraktowanie takie samo, jak obawa narażenia siebie lub osoby najbliższej na odpowiedzialność za przestępstwo”.

Również Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 12 marca 2014 r., sygn. akt P 27/13 jednoznacznie wypowiedział się, że: „możliwość narażenia na odpowiedzialność za wykroczenie nie wyłącza obowiązku właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania osoby najbliższej na żądanie właściwego organu, jeżeli dopuściła się ona wykroczenia, kierując powierzonym jej pojazdem lub go używając”.

Zaś w innej sprawie Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 30 września 2015 r. (sygn. K 3/13) orzekł, iż art. 96 § 3 w związku z art. 92 § 1, art. 92a i art. 88 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2015 r. poz. 1094) w związku z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1137 i 1448, z 2013 r. poz. 700, 991, 1446 i 1611, z 2014 r. poz. 312, 486, 529, 768 i 822 oraz z 2015 r. poz. 211, 541, 591 i 1326) w związku z art. 41 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2013 r. poz. 395, ze zm.) oraz w związku z art. 183 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim - po ujawnieniu przy użyciu rejestrującego urządzenia technicznego przekroczenia przez niezidentyfikowanego kierującego pojazdem dopuszczalnej prędkości, niezastosowania się przez takiego kierującego do znaku lub sygnału drogowego bądź prowadzenia nieoświetlonego pojazdu - przewidują ciążący na właścicielu lub posiadaczu tego pojazdu obowiązek wskazania, na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, pod rygorem odpowiedzialności wykroczeniowej, bez możliwości uchylenia się od tego obowiązku w razie powierzenia pojazdu osobie najbliższej, kiedy ta dopuściła się wykroczenia, są zgodne z:

- a) art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) art. 42 ust. 3 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji,
- c) art. 47 w związku z art. 18, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 71 ust. 1 i art. 2 Konstytucji.

Przepisy art. 175 § 1 k.p.k. oraz art. 182 § 1 k.p.k. nie mają zastosowania w tej sprawie z oczywistych względów – ani M. Skup ani też żadnej osobie dla niego najbliższej nie postawiono zarzutów, pozwalających na skorzystanie z tych uprawnień.

Sąd nie dopatrył się okoliczności, które wyłączałyby możliwość przypisania obwinionemu winy. Jest on osobą pełnoletnią, dojrzałą, poczytalną, o określonym doświadczeniu życiowym. Jego postępowania nie usprawiedliwiają żadne okoliczności ekstremalne. Oceniając stopień winy obwinionego – Sąd uznał, iż przypisanego mu czynu obwiniony dopuścił się umyślnie w zamiarze bezpośrednim.

Kwestia, iż obwiniony błędnie interpretuje przepisy proceduralne, na które się powołuje, nie stanowi okoliczności ekskulpującej dla niewskazania przez niego na wezwanie Straży Miejskiej osoby użytkującej pojazd w dniu wykroczenia. W prawie o wykroczeniach nie ma co prawda odpowiednika instytucji przewidzianej w art. 29 k.k., to jest błędu co do okoliczności wyłączającej bezprawność lub winę (nie popełnia

przestępstwa, kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca bezprawność albo winę; jeśli błąd sprawcy jest nieusprawiedliwiony, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary). Konieczne zatem jest odwołanie się do treści art. 7 k.p.w., a w szczególności do rozumienia pojęcia usprawiedliwionej nieświadomości, w tym przypadku karalności czynu. Samo odwołanie się sprawy do nieświadomości karalności danego zachowania nie stwarza powodów do przyjęcia błędu, gdyż musi to wynikać z ustalonych okoliczności, a więc być wykazane, a nie oparte na gołosłownym twierdzeniu obwinionego, niemającym odzwierciedlenia w poczynionych na ich podstawie ustaleniach, że sprawca nie mógł błędu uniknąć. Jak wskazuje się przy tym w orzecznictwie, nie można powoływać się na niezawinioną nieświadomość karalności, jeżeli z ustalonych faktów wynika, że sprawca nie tylko nie starał się zapoznać z obowiązującym uregulowaniem, ale wręcz z takiej możliwości wyraźnie zrezygnował (Kodeks wykroczeń. Komentarz. prof. dr hab. M. B., prof. dr hab. W. R., 2016, C.H. B., wyd. 7). Tymczasem wyjaśnienie tej, zasadniczej w tej sprawie kwestii nie wymagało nawet konsultacji z profesjonalistą, świadczącym usługi prawne, jest bowiem powszechnie dostępne choćby za pośrednictwem wyszukiwarki Internetu z uwagi na wątpliwości innych osób w podobnej sytuacji. Tymczasem sam obwiniony zadeklarował, iż wykonuje zawód radcy prawnego. Nie sposób zatem racjonalnie przyjąć, by w tej sprawie zaistniała niezawiniona nieświadomość obwinionego co do okoliczności wyłączającej jego winę.

Wymierzając obwinionemu karę grzywny, Sąd kierował się dyrektywami wymiaru kary, określonymi w art. 33 kodeksu wykroczeń i na podstawie art. 96 § 1 i 3 k.w. wymierzył obwinionemu **karę grzywny wysokości 500 złotych**. Zdaniem Sądu jest to kara sprawiedliwa, spełniająca swe cele zarówno w zakresie prewencji generalnej, jak i przede wszystkim indywidualnej i nie wykracza, zdaniem Sądu, poza limitujące granice wyznaczone stopniem winy obwinionego oraz stopniem społecznej szkodliwości jego czynu. Ustalając wysokość grzywny wymierzonej obwinionemu, Sąd stosownie do art. 24 § 3 k.w. wziął pod uwagę zadeklarowane dochody sprawcy, jego warunki osobiste i rodzinne, możliwości zarobkowe, jak i stan majątkowy. Grzywna w niższym wymiarze stanowiłaby dla obwinionego, w ocenie Sądu, jedynie zachętę do dalszego łamania prawa, bowiem mogłaby prowadzić do stwierdzenia, iż w pewnych sytuacjach łamanie prawa jest opłacalne, a więc godzić we wszystkie cele wymiaru kary. Orzekając karę grzywny w tym wymiarze Sąd miał zatem również na uwadze cele zapobiegawcze i wychowawcze kary w ramach prewencji indywidualnej oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej w społeczeństwie i cele prewencji generalnej, której zadaniem jest wyrobienie u sprawcy przekonania o nieuchronności kary.

Przechodząc do uzasadnienia orzeczenia odnośnie kosztów postępowania wskazać należy, iż w przypadku uznania obwinionego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, generalną zasadą jest obciążenie obwinionego kosztami postępowania sądowego.

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie wskazywana powyżej sytuacja majątkowa obwinionego pozwala również na poniesienie przez niego kosztów postępowania. Na podstawie art. 119 § 1 k.p.w w zw. z art. 118 § 1 i 2 k.p.w Sąd zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę **100 złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania przed sądem** ustaloną na podstawie § 3 pkt 1 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty sądowej od wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia z dnia 22 grudnia 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 2467) oraz kwotę **50 złotych tytułem opłaty** (art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, Dz.U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) oraz **20 złotych tytułem zryczałtowanych wydatków ponoszonych w toku czynności wyjaśniających** ustaloną na podstawie § 2 ww. rozporządzenia (**punkt II wyroku**).